

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА ЮРІЯ БУГАЯ»**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова Приймальної комісії

_____ В.Ю. Бугай

«_____» _____ 2025 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

на II курс для здобуття освітнього ступеня «Бакалавр»

галузь знань: 08 «Право»

спеціальність 081 «Право»

освітня програма «Право»

Розглянуто і схвалено на
засіданні кафедри права
протокол № 7 від «24» лютого 2025 року.

Укладач К.О.Токарева

Київ – 2025

I. ВСТУП

Призначення програми – забезпечити проведення фахового випробування при вступі на II курс (з нормативним терміном навчання на вакантні місця) для здобуття освітнього ступеня бакалавр.

Мета фахового випробування полягає у з'ясуванні рівня теоретичних знань і практичних умінь і навичок, необхідних для опанування нормативних і варіативних дисциплін за програмою підготовки фахівця кваліфікації бакалавр права.

Завдання вступного випробування передбачають перевірку і оцінку знань та вмінь абітурієнта.

Вимоги до здібностей і підготовки абітурієнтів. Для успішного - **/засвоєння дисциплін, передбачених навчальним планом для підготовки фахівців за ступенем бакалавр абітурієнти повинні здобути освітньо-кваліфікаційний рівень фаховий молодший бакалавр або бакалавр за не спорідненою спеціальністю та володіти здібностями до засвоєння знань, умінь і навичок в галузі правових дисциплін. Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

Характеристика змісту програми. Програма складається з переліку питань, які відображають окремі аспекти напряму підготовки та інтегрує знання з кількох дисциплін, передбачених програмою підготовки молодших спеціалістів.

Фахове вступне випробування проводиться з наступних дисциплін: «Основи правознавства», «Теорія держави та права», «Історія держави та права зарубіжних країн».

II. СТРУКТУРА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступник отримує для відповіді білет, в якому визначені 6 завдань в рамках змісту програмних питань з навчальних дисциплін «Основи правознавства», «Теорія держави та права», «Історія держави та права зарубіжних країн».

Вступне випробування проводиться в письмовій формі, тривалість якого не повинна перевищувати 2 години.

Вступне випробування у формі письмового екзамену проводять не менше трьох членів комісії.

По закінченню вступного випробування екзаменатори оцінюють правильність відповідей абітурієнтів, заповнюють екзаменаційну відомість та підписують її.

Інформація про результати вступного випробування оголошується вступникові у день його проведення.

III. ВИМОГИ ДО ВІДПОВІДІ АБІТУРІЄНТА

У процесі складання вступного випробування абітурієнт має виявити достатній рівень набутих знань і вмінь.

Екзаменаційна робота в цілому оцінюється за 100-бальною шкалою (від 100 до 200).

Максимально абітурієнт може набрати за правильне виконання всього завдання 100 балів, що відповідає 200 балам за шкалою (від 100 до 200).

IV. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ОСНОВИ ПРАВОЗНАВСТВА

Тема 1. Основи загальної теорії держави та права

Влада та норми у первісному суспільстві. Виникнення права і держави.

Загальна характеристика теорій походження держави. Загальна характеристика теорій походження права.

Поняття й ознаки права. Природне та позитивне право. Суб'єктивне право та юридичний обов'язок. Принципи права. Функції права. Співвідношення права та моралі, політики, релігії.

Поняття та види джерел права. Нормативно-правові акти: закони та підзаконні акти. Нормативно-правовий договір. Правовий звичай. Юридичний прецедент. Юридична доктрина.

Система права: норма права, інститути права, галузі права. Фундаментальна, основні та профільні галузі українського права. Приватне і публічне право. Матеріальне і процесуальне право.

Поняття та види норм права. Структура норми права. Норма права та стаття закону.

Систематизація нормативно-правових актів. Кодифікація. Інкорпорація. Консолідація. Правовий тезаурус.

Поняття правовідносин та їх структура. Суб'єкти правовідносин та правосуб'єктність (правоздатність, дієздатність, деліктоздатність). Види правовідносин. Поняття та види юридичних фактів.

Поняття законності та правопорядку. Гарантії законності та правопорядку.

Правова поведінка. Правомірна і неправомірна правова поведінка.

Поняття, види та ознаки правопорушення. Склад правопорушення.

Поняття та ознаки юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності. Підстави та цілі юридичної відповідальності.

Поняття та ознаки держави. Типологія держави (формаційний та цивілізаційний підхід). Механізм держави. Функції держави. Поняття та особливості сучасної держави.

Форма держави: форма правління, форма державного устрою, державний режим. Поняття, ознаки та види монархій та республік. Поняття та ознаки унітарної держави. Федеративна держава та її особливості. Регіоналістська держава.

Поняття та ознаки правової держави. Громадянське суспільство і держава.

Тема 2. Основи конституційного права

Конституційне право - профільююча та фундаментальна галузь права.

Предмет та методи конституційного права як галузь права.

Поняття та особливості конституційних норм. Структура норми конституційного права. Дія конституційно-правових норм у просторі, в часі та за колом осіб. Конституційно-правові інститути.

Поняття джерел конституційного права. Види джерел конституційного права.

Конституція України - основне джерело конституційного права. Закон як джерело конституційного права. Підзаконні нормативно-правові акти як джерело конституційного права.

Загальна характеристика Конституції України 1996 р. Конституційна реформа в Україні: зміст та основні етапи. Конституційні акти про суверенітет, незалежність та правонаступництво України.

Державний суверенітет. Народний суверенітет. Основні принципи демократичної правової держави. Основні функції держави Україна. Державні символи України.

Адміністративно-територіальний устрій України. Державна територія: поняття та склад. Державний кордон: поняття та види. Конституційний статус Автономної Республіки Крим.

Поняття громадянства України. Принципи громадянства України. Підстави набуття громадянства України. Припинення громадянства України. Правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні.

Конституційні права та свободи людини і громадянина в Україні, їх класифікація. Гарантії реалізації прав та свобод людини та громадянина в Україні.

Особисті права та свободи людини. Політичні права громадян України. Економічні права особи в Україні. Конституційне регулювання соціальних та культурних прав особи в Україні. Конституційні обов'язки людини і громадянина в Україні.

Конституційний принцип поділу державної влади в Україні. Система органів державної влади в Україні.

Верховна Рада України - єдиний орган законодавчої влади в Україні.

Президент України - глава держави. Повноваження Президента України.

Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади. Конституційний статус місцевих державних адміністрацій.

Поняття місцевого самоврядування. Принципи місцевого самоврядування в Україні. Система місцевого самоврядування в Україні. Конституційно-правовий статус територіальної громади.

Тема 3. Основи судової та правоохоронної системи

Конституційні засади організації судової влади в Україні.

Поняття правосуддя. Основні принципи правосуддя в Україні. Судова система України, загальна характеристика.

Конституційний Суд України: правовий статус, повноваження, порядок утворення, склад.

Система судів загальної юрисдикції в Україні. Спеціалізація судів загальної юрисдикції. Види та повноваження адміністративних та господарських судів.

Правовий статус суддів. Кваліфікаційні вимоги до кандидатів на посаду судді суду загальної юрисдикції. Гарантії незалежності суддів.

Поняття правоохоронних органів України. Система органів прокуратури України.

Основні функції прокуратури за Конституцією України.

Правовий статус поліції України. Права та обов'язки працівників поліції.

Правовий статус та завдання Служби безпеки України.

Адвокатура України. Види адвокатської діяльності. Права та обов'язки адвоката.

Тема 4. Основи адміністративного та фінансового права
Адміністративне право як галузь права. Джерела адміністративного права.

Адміністративно-правові норми і адміністративно-правові відносини. Суб'єкти адміністративного права. Поняття державного управління.

Поняття та види адміністративного примусу. Поняття, ознаки та підстави адміністративної відповідальності.

Поняття та ознаки адміністративного правопорушення. Склад адміністративного правопорушення. Система і види адміністративних стягнень.

Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх. Адміністративна відповідальність неповнолітніх.

Фінансове право як галузь права. Поняття бюджету. Бюджетна система України. Система оподаткування та її принципи. Поняття податку та його види.

Тема 5. Основи цивільного, сімейного та господарського права

Цивільне право як галузь права. Функції цивільного права. Джерела цивільного права. Цивільне законодавство України. Загальна характеристика Цивільного кодексу України.

Цивільна правоздатність фізичних осіб. Цивільна дієздатність фізичних осіб.

Поняття юридичної особи. Види юридичних осіб. Цивільна правосуб'єктність юридичної особи. Створення юридичної особи. Припинення діяльності юридичної особи.

Поняття об'єктів цивільних прав. Види об'єктів цивільних прав.

Поняття правочину. Види правочинів. Форма правочинів. Зміст правочину та умови дійсності правочину. Недійсність правочинів.

Поняття та зміст права власності. Способи набуття права власності. Припинення права власності. Поняття права приватної власності. Суб'єкти та об'єкти права приватної власності. Поняття права державної власності. Суб'єкти та об'єкти права державної власності. Поняття права комунальної власності. Суб'єкти та об'єкти права комунальної власності.

Поняття та види зобов'язань. Підстави виникнення зобов'язань. Припинення зобов'язань.

Поняття та види цивільно-правових договорів. Укладення договору. Виконання договору. Припинення договору.

Загальні підстави відповідальності за завдану майнову шкоду. Часткова, солідарна та субсидіарна відповідальність. Договірна та позадоговірна відповідальність.

Поняття та види спадкування. Спадкування за заповітом. Спадкування за законом. Правові наслідки прийняття спадщини та відмови від спадщини.

Поняття шлюбу. Умови вступу в шлюб та перешкоди до укладення шлюбу.

Порядок укладення шлюбу. Шлюбний договір. Підстави припинення шлюбу.

Господарське право як галузь права. Джерела господарського права. Поняття та види суб'єктів господарського права. Принципи господарювання. Поняття та ознаки підприємницької діяльності. Суб'єкти підприємницької діяльності та порядок їх реєстрації. Принципи підприємницької діяльності.

Господарські санкції. Підстави та наслідки визнання суб'єкта господарювання банкрутом.

Тема 6. Основи трудового права та права соціального забезпечення

Трудове право як галузь права. Поняття, сторони, зміст і види трудового договору. Порядок укладання трудового договору. Поняття та види переведень на іншу роботу.

Підстави припинення трудового договору. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця.

Колективний договір: поняття та сторони.

Поняття та види робочого часу.

Поняття та види часу відпочинку. Види відпусток та порядок їх надання.

Поняття та структура заробітної платні.

Правове регулювання праці неповнолітніх.

Поняття і засоби забезпечення трудової дисципліни. Заохочення та порядок їх застосування. Поняття та види дисциплінарної відповідальності працівників.

Види дисциплінарних стягнень та порядок їх накладання.

Поняття, підстава та умови матеріальної відповідальності сторін трудового договору. Види матеріальної відповідальності працівника за шкоду, заподіяну майну роботодавця.

Тема 7. Основи земельного та екологічного права

Земельне законодавство і право та їх співвідношення.

Структура чинного Земельного кодексу України. Категорії земель у складі земельного фонду України.

Поняття і види права власності на землю. Земельна ділянка як об'єкт права власності. Підстави виникнення права власності на землю.

Умови та порядок передачі земель у власність і надання у користування органами виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Суб'єкти і об'єкти права державної, комунальної та приватної власності на землю.

Поняття, ознаки та види землекористування. Оренда земельних ділянок.

Права та обов'язки власників земельних ділянок та землекористувачів.

Юридична відповідальність за порушення земельного законодавства.

Екологічне право як галузь права. Джерела екологічного права та їх основні види.

Екологічні права та обов'язки громадян та їх юридичні гарантії.

Види природокористування. Права та обов'язки природокористувачів.

Правові засоби охорони довкілля. Законодавчі вимоги щодо відтворення природних ресурсів та якості довкілля.

Юридична відповідальність за екологічні правопорушення.

Особливості відшкодування шкоди, заподіяної навколишньому природному середовищу.

Тема 8. Основи кримінального права та процесу

Кримінальне право як галузь права. Загальна характеристика кримінального законодавства України. Дія кримінального закону у часі, просторі та за колом осіб.

Поняття та ознаки злочину. Види злочинів. Склад злочину. Незакінчений злочин. Поняття повторності, рецидиву та сукупності злочинів.

Стадії вчинення злочину. Добровільна відмова при незакінченому злочині.

Поняття співучасті у злочині. Види співучасників. Форми співучасників.

Обставини, що виключають злочинність діяння. Звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття та мета кримінального покарання. Види покарань. Загальні засади призначення покарання. Обставини, що пом'якшують покарання. Обставини, що обтяжують покарання.

Загальна характеристика злочинів проти особи. Загальна характеристика злочинів проти власності. Загальна характеристика злочинів проти громадського порядку та моральності. Злочини проти безпеки руху та експлуатації автотранспорту.

Поняття, завдання, основні інститути кримінального процесу. Кримінально-процесуальне право України.

Засади кримінального провадження. Суб'єкти кримінального провадження.

Докази і доказування в кримінальному провадженні. Заходи забезпечення кримінального провадження (кримінально-процесуального примусу).

ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА

Тема 1. Предмет, метод та функції теорії держави та права. Предмет теорії держави та права і її роль в оволодінні юридичними знаннями. Методологічне значення теорії держави та права. Загальнонаукові, спеціальнонаукові і приватнонаукові методи дослідження державно-правових явищ. Виникнення і розвиток загальнотеоретичної науки про державу та право (енциклопедія права, філософія права, загальна теорія держави та права). Загальнотеоретична юридична наука в Україні. Значення вивчення теорії держави та права для підготовки співробітників органів внутрішніх справ. Система учбового курсу теорії держави та права.

Тема 2. Поняття, походження і сутність держави. Розуміння держави в історії державно-правової думки. Поняття держави, її соціальна цінність. Походження держави. Загальне і особливе в походженні держави. Ознаки, що відрізняють державу від самоуправління в первіснообщинному суспільстві. Розвиток держави, її історичні типи. Ознаки, що відрізняють державу від інших організацій суспільства. Правова держава та її основні ознаки. Правова держава і громадянське суспільство.

Тема 3. Держава і політична система суспільства. Політична система суспільства, її основні функції та елементи. Політична діяльність як основний системоутворюючий фактор в політичній системі суспільства. Політична система України. Місце і роль держави в політичній системі. Політична і державна влада. Форми взаємодії держави з іншими суб'єктами політичної системи. Суверенітет держави і його зв'язок з суверенітетом народу і національним суверенітетом. Особливості положення держави в політичній системі України.

Тема 4. Форми держави. Поняття форми держави. Співвідношення форми держави з її сутністю. Форма правління. Монархічна та республіканська форма правління. Їх види і основні риси. Поняття і види форм державного устрою. Унітарна держава, федерація, конфедерація, імперія, їх основні ознаки і особливості. Роль економічних, політичних, національних та інших факторів у виборі форми державного устрою. Поняття державно-правового режиму. Його співвідношення з формою правління, формою державного устрою. Види державно-правових режимів. Особливості елементів форм Української держави.

Тема 5. Механізм та функції держави. Поняття функцій держави. Взаємозв'язок і взаємозалежність функцій держави, їх розвиток на різних етапах розвитку держави. Класифікація функцій держави. Внутрішні функції держави. Економічні функції і особливості їх здійснення в умовах ринкової економіки. Становлення і збагачення функцій соціального обслуговування. Екологічна функція. Розвиток функцій захисту правопорядку, охорони власності, прав і свобод громадян. Зовнішні функції держави, їх розвиток у

сучасному світі. Основні і неосновні функції. Постійні і тимчасові функції держави. Форми і методи здійснення функцій держави. Поняття механізму держави. Механізм держави як система державних організацій. Державні організації: поняття, основні ознаки, види. Поняття державного апарату, його співвідношення з механізмом держави. Принцип розподілу влад і структура державного апарату. Законодавча, виконавча і судова влади, їх соціальне призначення, основи організації і взаємодії. Вимоги до державного апарату в умовах демократичної правової держави.

Тема 6. Поняття, походження та розвиток права. Розуміння права в історії державно-правової думки. Поняття права, його соціальна цінність. Право як нормативний регулятор суспільних відносин. Історичні типи права. Функції права. Спеціально-юридичні функції права. Право і управління. Правові форми діяльності держави. Право і державний примус.

Тема 7. Об'єктивне право: поняття, ознаки, принципи, структура. Поняття права, його відмінні ознаки. Різноманітність визначень права. Об'єктивне право. Сутність, зміст, структура і соціальна цінність об'єктивного права. Право і закон. Принципи права: загальноправові, міжгалузеві, галузеві, принципи інститутів права, їх характеристика. Структура та форми права.

Тема 8. Правоутворення та форми права. Поняття правоутворення. Правотворчість як особлива форма соціального управління. Суб'єкти, принципи і стадії правотворчості. Правотворчість і юридична техніка. Поняття і види форм (джерел) права, їх особливості. Нормативно-правовий акт як основна форма (джерело) права. Види нормативно-правових актів, що регулюють діяльність органів внутрішніх справ. Дія нормативно-правових актів у часі, просторі та по колу осіб.

Тема 9. Норми права та інші соціальні норми. Поняття соціальних норм. Види соціальних норм і їх особливості. Поняття норми права. Норма права як елемент права. Норма права як загальнообов'язковий стандарт поведінки. Норма права і стаття нормативно-правового акту. Види, структура і ефективність норм права. Співвідношення і взаємодія норм права з іншими соціальними нормами.

Тема 10. Система права та система законодавства. Поняття системи права, її об'єктивна обумовленість і головні властивості. Системність як особлива властивість права. Норма права, правовий інститут, підгалузь права, галузь права, правовий комплекс як основні структурні елементи системи права; їх характеристика. Основи і принципи побудови і функціонування системи права. Предмет і метод правового регулювання як основи розподілу права на галузі і інститути права. Поняття і зміст системи законодавства, її співвідношення з системою права. Система законодавства України. Систематизація нормативно-правових актів. Кодифікація, інкорпорація та

консолідація. Систематизація нормативних актів Міністерства внутрішніх справ України.

Тема 11. Форми реалізації права. Поняття, форми реалізації норм права. Методи забезпечення реалізації норм права. Виконання як форма реалізації норм права. Використання як форма реалізації норм права. Дотримання як форма реалізації норм права. Соціальний і правовий зміст реалізації норм права. Реалізація норм права у сфері професійної діяльності органів внутрішніх справ.

Тема 12. Застосування права як особлива форма їх реалізації. Поняття застосування норм права як особливої форми їх реалізації. Суб'єкти і стадії застосування норм права. Вимоги правильного застосування норм права. Акти застосування норм права. Прогалини в законодавстві і шляхи їх усунення. Аналогія права і аналогія закону. Юридичні колізії та шляхи їх вирішення. Особливості застосування норм права органами внутрішніх справ. Вимоги правильного застосування норм права органами внутрішніх справ. Акти застосування норм права, що видаються органами внутрішніх справ.

Тема 13. Тлумачення норм права і його значення в діяльності ОВС. Поняття, необхідність і цілі тлумачення нормативно-правових актів. Види і способи тлумачення норм права. Акти тлумачення норм права, поняття і класифікація. Тлумачення правових норм в правозастосовчій діяльності. Тлумачення норм права, що здійснюється працівниками органів внутрішніх справ.

Тема 14. Правові відносини. Поняття і основні риси правових відносин. Види правовідносин і критерії їх класифікації. Склад і зміст правовідносин. Поняття і види суб'єктів правовідносин. Правосуб'єктність: правоздатність, дієздатність, деліктоздатність. Органи внутрішніх справ як суб'єкт правовідносин. Поняття та види суб'єктів правовідносин. Поняття та види об'єктів правовідносин. Юридичні факти: поняття і класифікація. Особливості правовідносин за участю органів внутрішніх справ.

Тема 15. Правова поведінка. Соціальна поведінка і її види. Нормативна поведінка. Право і поведінка. Правова поведінка: поняття, ознаки, структура. Види і співвідношення з іншими видами соціальної поведінки. Поняття і ознаки правомірної поведінки. Правові наслідки правомірної поведінки. Стимулювання і заохочення правомірної поведінки, засоби її охорони і захисту. Правопорушення: поняття і ознаки. Види правопорушень. Професійна правова поведінка співробітників органів внутрішніх справ.

Тема 16. Правова свідомість та правова культура. Право. Правосвідомість і духовне життя суспільства. Структура правосвідомості. Джерела формування правосвідомості. Правова ідеологія і правова психологія,

їх співвідношення. Види правової свідомості. Правова культура. Структура та види правової культури. Професійна правосвідомість та правова культура співробітників органів внутрішніх справ.

Тема 17. Юридична відповідальність. Юридична відповідальність: поняття, ознаки. Види юридичної відповідальності. Перспективна юридична відповідальність. Ретроспективна юридична відповідальність. Підстави притягнення та звільнення від юридичної відповідальності. Функції юридичної відповідальності. Принципи юридичної відповідальності і їх характеристика. Поняття дисципліни і її види. Суспільний порядок і правопорядок: поняття, зміст і співвідношення.

Тема 18. Державна дисципліна, законність та правопорядок. Державна дисципліна: поняття і форми виявлення (трудова, планова, фінансова, виробнича і т.п. дисципліна). Поняття законності і її зміст. Принципи законності. Нормативно-правова основа законності. Гарантії законності. Законність як конституційний принцип організації і діяльності ОВС. Роль ОВС у охороні і зміцненні законності і правопорядку.

Тема 19. Правове регулювання та його механізм. Поняття і форми правового впливу на суспільні відносини. Правове регулювання: поняття, предмет, метод, межі. Стадії процесу правового регулювання. Типи правового регулювання. Механізм правового регулювання: поняття, основні елементи, їх зв'язок і взаємодія. Ефективність механізму правового регулювання. Особливості механізму правового регулювання у сфері діяльності органів внутрішніх справ.

Тема 20. Правовий статус особи і роль ОВС в його забезпеченні. Людина, особа, громадянин. Поняття і основні елементи правового статусу особи. Діяльність органів внутрішніх справ як елемент системи гарантій здійснення прав, свобод і обов'язків громадян. Основні напрямки діяльності органів внутрішніх справ по забезпеченню здійснення прав, свобод і обов'язків громадян. Підстави і межі втручання працівників органів внутрішніх справ в процес здійснення громадянами їх прав, свобод і обов'язків.

Тема 21. Правова система: поняття, характеристика елементів. Правова система. Співвідношення правової системи і системи права. Статичні елементи правової системи. Динамічні елементи правової системи. Юридична практика в правовій системі. Правова система України та перспективи її розвитку.

Тема 22. Основні правові системи сучасності. Порівняльне правознавство як наука. Різноманітність сучасних правових сімей: поняття та

види. Романо-німецька правова сім'я і її особливості. Структура і джерела англосаксонського права. Мусульманське право. Інші правові системи

ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Тема 1. Держава та право рабовласницьких країн Стародавнього Сходу.

Предмет, методи вивчення та періодизація курсу «Історії держави та права зарубіжних країн».

Держава і право Стародавнього Сходу. Особливості розвитку рабовласницьких країн Стародавнього Сходу. Соціально-класова структура давньосхідних суспільств. Місце і роль релігій в країнах Стародавнього Сходу. Стародавньосхідна деспотія. Основні відомства управління. Азіатський спосіб виробництва. Джерела та основні риси права держав Стародавнього Сходу.

Право Стародавнього Єгипту. «Повчання гераклеопольського царя своєму сину Мерікара».

Вавилон і Ассирія. Закони царя Хаммурапі: майнові відносини, шлюбно-сімейні відносини, злочини і покарання, судовий процес. Закони держави Ешнунни.

Держава і право Стародавньої Індії. Основні риси права Стародавньої Індії. Соціальна структура і правовий статус населення. Каста /Варни/. Державний устрій. Закони Ману: майнові відносини, шлюбно-сімейні відносини, злочини і покарання, судовий процес.

Тема 2. Античні держави та правою. Римське право.

Гомерівська Греція. Організація суспільства гомерівської доби. Утворення Афіїнської держави. Реформи Тесея. Реформи Солона. Реформи Клісфена. Реформи Ефіальта і Перікла. Розвиток афіїнської державності та її падіння. Державний і суспільний лад. Джерела та характерні риси права. Держава і право Стародавніх Афін.

Утворення Спартанської держави. Суспільний лад. Державний устрій. Джерела та характерні риси права. Держава і право Спарти. Закони Лікурга та їх вплив на розвиток Спарти.

Держава і право Стародавнього Риму. Утворення Римської держави. Джерела римської історії. Періодизація історії держави і права Риму. Виникнення Риму. Римське суспільство у переддержавницький період (VIII - VI). Реформи Сервія Тулія. Виникнення Римської держави. Римська держава в період республіки (VI - I ст. до н.е.). Суспільний лад. Державний устрій. Криза і падіння республіки. Внутрішня політика Римської держави. Повстання рабів. Реформи Гракхів. Військова реформа Гая Марія. Громадянські війни. Кінець Римської республіки. Триумвірати.

Тема 3. Ранньофеодальні держави та право.

Виникнення держави франків: Верденський трактат. Реформи Карла Мартелла. Виникнення Франкської держави: держава Меровінгів; імперія Каролінгів. Розпад Франкської імперії. Верденський договір 843 р. Реформи Карла Мартелла. Формування феодальних відносин. Розвиток феодальної

власності на землю. Феодальний імунітет, Васалітет. Державний устрій. Двірцево-вотчина система управління. Суспільний лад. Марка – община франків.

Держава і право ранньофеодальної Франції. Особливості державного розвитку Англії в період раннього феодалізму.

Варварські правди та їх загальна характеристика. Салічна правда - пам'ятка ранньофеодального права франків: злочини проти приватної власності, злочини проти особи, судовий процес.

Тема 4. Станово-представницька монархія.

Станово-представницька монархія у Франції. Формування правових основ станового устрою. Виникнення і розвиток сеньйоріальної монархії: центральна королівська адміністрація, місцеве управління. Реформи Людовіка IX. Зміни у правовому становищі станів у XIV - XV ст. Утворення станово-представницької монархії у Франції. Генеральні штати. Посилення королівської влади. Центральне і місцеве управління. Організація фінансового управління. Організація збройних сил. Судова система.

Великий березневий ордонанс 1357 р.

Станово-представницька монархія в Англії. Реформи Генріха II. Утворення станово-представницької монархії в Англії. Парламент. Прийняття Великої хартії вольностей 1215 р. Правове становище різних груп населення Англії за Великою хартією вольностей 1215 р.: права і привілеї великих баронів, відображення в Хартії інтересів лицарів і городян. Значення Великої хартії вольностей 1215 р. в історії феодальної держави і права Англії. Особливості станово-представницької монархії в Англії. Характерні риси права.

Передумови виникнення, порядок формування, структура і повноваження станово-представницьких установ у Німеччині. Особливості станово-представницької монархії у Німеччині. Золота булла 1356 р. Рейхстаг та ландтаги. Кароліна – кодекс феодального кримінального та кримінально-процесуального права феодально-розділеної Німеччини.

Станово-представницька монархія в Польщі. Реформи Казимира III /Великого/. Суспільний лад та державний устрій. Джерела та основні риси права Польщі.

Утворення Московської централізованої держави. Державні реформи Івана IV. Суспільний лад та державний устрій Московії. Утворення Московської централізованої держави. Виникнення станово-представницької монархії. Боярська Дума. Земські Собори. Розвиток приказної системи. Місцеві органи управління. Запровадження губного та земського самоуправління. Виникнення поліцейських органів. Армія.

Судові органи. Розвиток феодального права. Судебники 1497 та 1550 рр. Псковська судна грамота 1467 р. Стоглав 1551 р. Церковне право. Соборне Уложення 1649 р. і зміни в правовому статусі населення Московії. Форми феодальної власності. Шлюбно-сімейне право. Адміністративне та судове

право. Розвиток майнового та зобов'язального права. Спадкове право. Злочини та покарання. Судовий процес.

Тема 5. Абсолютна монархія.

Французький класичний абсолютизм. Людовік XIV. Центральні органи управління Франції. Королівська рада. Ліквідація станово-представницьких органів та посилення необмеженої королівської влади. Створення бюрократичного апарату управління. Армія і поліція. Судова система. Розвиток права. Злочини та покарання. Судочинство.

Особливості абсолютизму в Англії. *«Акт про супрематію»*. Королівська влада і парламент. Центральні органи влади та управління. Держава і церква.

Князівський абсолютизм у Німеччині. Абсолютна монархія в Німеччині, її особливості. Князівський абсолютизм. Поліцейська держава в Пруссії. Роль бюрократичного апарату, суду, армії, поліції. Джерела та характерні риси права. Кароліна 1532 р. Кримінальне право та процес.

Причини становлення абсолютної монархії в Росії, її особливості. Суспільний лад та державний устрій Росії XVIII ст. Реформи Петра I та Катерини II. Особливості суспільного ладу. Станові реформи Петра I. Жалувані грамоти дворянству та містам Катерини II.

Створення регулярної армії, поліції. Тюремна система. Прокуратура.

Правове становище губерній Російської імперії.

Розвиток права. Кримінальне право та процес за “Артикулами військовими з коротким тлумаченням” 1716 р.

Декабристський рух та підготовка першої Російської Конституції.

Кодифікація законодавства у першій половині XIX ст. Повне зібрання Законів Російської Імперії. Звід законів Російської імперії. “Уложення про покарання кримінальні та виправні” 1845 року. Майнове право. Зобов'язальне право. Шлюбно-сімейне право. Спадкове право. Судовий процес.

Джерела та основні риси права Росії періоду абсолютизму.

Тема 6. Держава та право Великої Британії (XVII-XIX ст.).

Буржуазна революція в Англії, її причини, етапи та особливості. “Петиція про права” 1628 р. Перша громадянська війна. Друга громадянська війна. «Знаряддя управління» 1653 р. Протекторат Кромвеля. Реставрація монархії. “Хабеас корпус акт” 1679 р., “Білль про права” 1689 р., “Закон про престолоспадкування” 1701р. Утвердження конституційної монархії в Англії. Дуалістична монархія. Форми делегованого законодавства. Виборчі реформи 1832 р., 1867 р., 1884 р., 1885 р. Утворення політичних партій і Кабінету міністрів. Розвиток англійського парламентаризму у XVII-XIX ст.

Утвердження двопартійної системи. Британська колоніальна імперія.

Тема 7. Держава та право США (XVII-XIX ст.).

Економічне і політичне становище американських колоній Англії. Війна за незалежність. Декларація незалежності 1776 р. і утворення США. Статті Конфедерації США 1781 р., їх загальна характеристика. Прийняття Конституції

США 1787 р., її зміст. Перший цикл поправок до Конституції США (1791 р.). Громадянська війна 1861-1865 рр., її економічні і політичні наслідки. Другий цикл поправок до Конституції США (1865-1870 рр.). Реконструкція Півдня. Виникнення Ку-клукс-клану. Конгрес. Президент. Місцеве управління, суд і поліція.

Тема 8. Держава та право Франції (XVIII-XIX ст.).

Причини й етапи буржуазної революції у Франції. «Декларація прав людини і громадянина» 1789 р. і Конституція 1791 р. Їх зміст і характеристика. Якобінська диктатура. Конституція 1793 р. Державний устрій якобінської диктатури, її основні соціально-економічні і політичні перетворення. Термідоріанський переворот. Термідоріанська реакція. Конституція 1795 р. Конституція 1799 р. Період Консульства. Утворення імперії Наполеона.

Формування правової системи Французької республіки. Реставрація монархії Бурбонів. Революції 1830 і 1848 років у Франції. Встановлення Другої республіки і другої імперії. Друга республіка. Конституція 1848 р. Державний устрій Другої республіки. Друга Імперія. Конституція 1852 р. Каральний апарат. Паризька Комуна. Проголошення Третьої французької республіки. Конституційні закони 1875 року. Еволюція французького парламентаризму.

Джерела та основні риси права Франції. Цивільний кодекс Наполеона 1804 р. Розвиток цивільного і торговельного законодавства в XIX ст. Розвиток трудового і соціального законодавства. Розвиток кримінального права і процесу. Кримінально-процесуальне законодавство.

Тема 9. Держава та право Німеччини (XIX ст.).

Німеччина після Віденського конгресу. Падіння “Священної Римської імперії германської нації.” Утворення Німецького союзу. Революція 1848 р. і її вплив на розвиток німецьких держав. Суспільно—політичний розвиток Німеччини до 1871 р. Об’єднання Німеччини. Утворення Німецької імперії. Конституція 1871 року.

Державний устрій Німеччини за Конституцією 1871 р. Союзна рада. Німецький імператор. Імперський канцлер. Рейхстаг. Політичний режим кайзерівської Німеччини. Характерні риси права. Цивільне право. Характерні риси спадкового права. Торговельне право. Кримінальне право. Торгове і соціальне законодавство. Цивільне уложення 1900 р.

Тема 10. Державно-правовий розвиток країн світу у XX ст.

Державно-правові наслідки Першої світової війни: розпад Австро-Угорської імперії та державно-правовий розвиток Австрії, Угорщини, Чехословаччини, королівства Південно-Слов’янського (Югославське); проголошення незалежності Фінляндії, Польщі; зародження фашистського руху в Італії, Німеччині. Встановлення та законодавче оформлення фашистської диктатури в Італії. Корпоративна держава в Італії, корпоративний устрій Муссоліні.

“Новий курс” президента США Ф. Рузвельта. Каральні органи США. Поправки до американської Конституції.

Розвиток виборчого права в XX ст. у Великобританії.

Державно-правовий розвиток Німеччини між двома війнами: Листопадова революція 1918 р. Скликання Установчих зборів. Конституція 1919 р. Державно-правова система Німеччини в період націонал-соціалістичної диктатури. Репресивний апарат. Поділ Німеччини. Окупаційний режим: проголошення НДР. Конституція НДР 1949 р.; б) утворення ФРН - Бонська Конституція 1949 р. Нюрнберзький процес. Утворення єдиної Німецької держави у 1990 р.

Проголошення незалежності Литви, Естонії, Латвії та їх законодавче оформлення. Особливості італійського та японського фашизму.

Зміни в державному апараті Франції після першої світової війни. Посилення ролі уряду. Падіння Третьої республіки. Конституційний розвиток Франції після Другої світової війни. IV республіка у Франції. Конституція 1946 року. Проголошення V республіки у Франції і особливості Конституція 1958 року. Розвиток держави і права Франції на сучасному етапі.

Криза та крах фашизму в Італії. Проголошення республіки. Конституція 1947 року. Післявоєнний розвиток Японії. Конституція 1947 року. Формування органів державної влади і управління. Державно-політичний розвиток Китаю. Учаське повстання. Падіння монархії. Проголошення Китайської республіки. Конституції 1912 р., 1923 р. Гомінданська республіка. Конституція 1931 року. Утворення та розвиток КНР в 1949 р. Становлення комуністичної влади. Формування політико-правової системи за Конституцією 1954 р. Деформація державно-правового розвитку в період “культурної революції”. Конституція 1982 р. Основні зміни в праві провідних держав світу.

Народно-демократичні революції в країнах Європи. Основні державно-правові та соціальні перетворення. Посилення диктатури комуністичних партій. Спроби звільнення ряду держав Європи від тоталітарних режимів. Криза та розпад системи соціалістичних держав. Демократичні революції 1989-1990 рр. Об'єднання Німеччини, ліквідація тоталітарних режимів. Демократизація держави в Турції. Конституція 1982 р. Розробка першої Конституції КНР 1954 р. Конституція Японії 1947 р. Загальна характеристика. Утворення, структура та основні напрями діяльності ООН.

Національно-визвольні рухи в державах Азії, Африки та Латинської Америки. Визнання незалежності Афганістану (1919 р.). Британська співдружність націй. Конституція Індії 1949 р. Система вищих органів влади Індонезії згідно Конституції 1948 року. Надання незалежності країнам арабського сходу (Сирія, Ліван – 1948 р., Іорданія – 1946 р., Судан, Марокко, Туніс – 1956 р., Алжир - 1962 р.). Проголошення незалежності Єгипту 18 червня 1953 року, Конституція 1956 р. Утворення ОАР. Виникнення суверенних незалежних держав в Африці (Гана, Гвінея, Танзанія, Уганда, Кенія та ін.).

V. ПЕРЕЛІК КОНТРОЛЬНИХ ПИТАНЬ

Основи правознавства

1. Поняття і ознаки держави.
2. Назвіть органи місцевого самоврядування в Україні.
3. Випадки повної матеріальної відповідальності за КЗпП України.
4. Амністія і помилування.
5. Умови дійсності цивільно-правових договорів. Наведіть приклади.
6. Чим відрізняються комерційні і некомерційні юридичні особи?
7. Поняття кримінального права.
8. Поняття трудового договору.
9. Назвіть ознаки підприємницької діяльності.
10. Перерахуйте соціально-економічні права за Конституцією України і визначить їх значення для кожного громадянина країни.
11. Назвіть основні інститути цивільного права в Україні.
12. Перерахуйте органи, які розглядають трудові спори.
13. Поняття земельного права.
14. Поняття адміністративної відповідальності. Чим вона відрізняється від дисциплінарної відповідальності.
15. Види покарання за кримінальним кодексом України.
16. Порядок звільнення працівника за власною ініціативою і обмеження цього права.
17. Зміст договору купівлі-продажу та відповідальність сторін за його порушення.
18. Права і обов'язки природокористувачів.
19. Поняття конституційного права.
20. Перерахуйте права і обов'язки подружжя.
21. Поняття трудової дисципліни. Види дисциплінарних стягнень.
22. Назвіть суб'єкти цивільних правовідносин.
23. Порівняйте поняття правоздатності фізичної особи і юридичної особи.
24. Зміст договору позики. Значення цього договору в підприємницькій діяльності.
25. Зміст договору купівлі-продажу.
26. Охарактеризуйте суспільні відносини, які регулюються фінансовим правом. Значення цієї галузі для підприємницької діяльності.
27. Охарактеризуйте теорії походження держави і права.
28. Поняття трудового права.
29. Основні повноваження Президента України.
30. Права і обов'язки сторін за договором майнового найму.
31. Підстави набуття громадянства за законодавством України.
32. Політичні права громадян за Конституцією України. Їх відмінність від особистих прав.
33. Компетенція Кабінету Міністрів України та його склад.
34. Перерахуйте органи судової влади в Україні.

35. Верховна Рада України та її компетенція.
36. Назвіть види адміністративних стягнень.
37. Дайте поняття "адміністративна відповідальність".
38. Завдання адвокатури за чинним законодавством.
39. Що таке галузь права. Дайте перелік галузей права.
40. Перерахуйте головні принципи правової держави.
41. Дайте характеристику форм державного устрою.
42. Поняття і види правових норм.
43. Характерні ознаки правових норм.
44. Структура правової норми.
45. Закони і підзаконні акти.
46. Систематизація нормативно-правових актів.
47. Стадії вчинення злочину
48. Відповідальність неповнолітніх за кримінальним законодавством.
49. Підстави та цілі юридичної відповідальності.
50. Право приватної власності на землю.

Теорія держави і права

1. Поняття та ознаки права.
2. Поняття та ознаки держави.
3. Поняття суверенітету та його види.
4. Право і держава: аспекти співвідношення.
5. Теорії походження держави.
6. Політична система суспільства: поняття, основні функції та елементи.
7. Поняття та класифікація функцій держави.
8. Внутрішні функції держави: поняття і зміст.
9. Зовнішні функції держави: поняття та зміст.
10. Поняття та елементи форми держави.
11. Поняття та види форми правління. Їх характеристика.
12. Поняття та види форми державного устрою. Їх характеристика.
13. Поняття та види державно-правового режиму.
14. Механізм держави як система державних організацій.
15. Поняття та структура державного апарату України.
16. Поняття, ознаки та види органів держави.
17. Поняття та ознаки правової держави.
18. Поняття громадянського суспільства та основні риси.
19. Поняття та види державної дисципліни.
20. Класифікація конституційних прав громадян України.
21. Поняття предмету та методу правового регулювання.
22. Поняття та види функцій права.
23. Поняття системи права.
24. Структура права та характеристика її елементів.
25. Поняття і зміст системи законодавства.
26. Поняття і види систематизації нормативно-правових актів.

27. Види норм права.
28. Структура норм права.
29. Суб'єкти та види правотворчості.
30. Поняття і види форм /джерел/ права.
31. Нормативно-правовий акт як основна форма /джерело/ права України.
32. Закон та його види.
33. Види нормативно-правових актів, що регулюють діяльність ОВС.
34. Дія нормативно-правових актів у просторі та по колу осіб.
35. Поняття та форми реалізації норм права.
36. Поняття і види тлумачення норм права.
37. Поняття і основні ознаки правовідносин.
38. Склад правовідносин.
39. Поняття та класифікація юридичних фактів.
40. Правова поведінка: поняття та ознаки.
41. Поняття та ознаки правомірної поведінки.
42. Правопорушення: поняття, ознаки та види.
43. Склад правопорушення та характеристика його елементів.
44. Поняття та ознаки юридичної відповідальності.
45. Види юридичної відповідальності.
46. Поняття та принципи законності.
47. Поняття і структура правосвідомості.
48. Правова культура: поняття і структура.
49. Поняття правової системи та характеристика її елементів.
50. Основні види правових сімей та їх характеристика.

Історія держави та права зарубіжних країн

1. Деспотично-теократичний характер держави і права у Стародавньому Єгипті.
2. Відносини власності і сімейні відносини у Стародавньому Єгипті.
3. Судова влада і судочинство у Стародавньому Єгипті.
4. Ранні держави у Стародавній Індії.
5. Основні риси права Стародавньої Індії. Загальна характеристика законів Ману.
6. Суспільно-політичний устрій Стародавньої Індії за законами Ману.
7. Регулювання соціально-майнових відносин за законами Ману.
8. Класифікація злочинів та види покарань за законами Ману.
9. Особливості формування і розвитку ранніх держав у Стародавньому Китаї.
10. Централізована держава в Китаї за династій Цинь і Хань.
11. Утворення Вавилонської держави та її суспільно-політичний устрій.
12. Врегулювання соціально-економічних відносин за законами Хамураппі.
13. Правове становище окремих груп населення (авілумів, мушкенумів, тамкарів, редумів, баїрумів, селян, рабів) за законами Хамураппі.

14. Шлюбно-сімейне право за законами Хамураппі.
15. Злочини і покарання за законами Хамураппі.
16. Утворення Афінської держави. Реформи Солона.
17. Державний устрій Афін у V – IV ст. до н.е.
18. Джерела афінського права. Закони Драконта.
19. Судовий і поліцейські функції в Афінській державі.
20. Особливості державного устрою Спарти.
21. Державний устрій Римської республіки.
22. Державний устрій Римської імперії.
23. Джерела римського права.
24. Закони XII таблиць – найдавніша пам'ятка римського права.
25. Виникнення Франкської держави та її устрій.
26. Салічна та інші варварські правди та їх характеристика.
27. Суспільний і державний устрій Арабського халіфату.
28. Особливості становлення і розвитку мусульманського права (шаріат).
29. Джерела мусульманського права.
30. Англо-саксонська ранньофеодальна монархія (IX-XI ст.).
31. Основні риси станово-представницької монархії в Англії (XIII – XV ст.). Велика Хартія Вольностей 1215 р.
32. Причини виникнення і особливості абсолютної монархії в Англії (кін. XV – сер. XVII ст.).
33. Протекторат Кромвеля і його наслідки.
34. «Славна революція» 1688 р. Білль про права 1689 р.
35. Встановлення конституційної, дуалістичної монархії в Англії.
36. Джерела і система англійського права.
37. Війна за незалежність США (1775-1783 рр.): хід та підсумки війни.
38. Декларація незалежності 1776 р. і утворення США.
39. Статті Конфедерації 1781 р. та їх роль у державотворенні США.
40. Прийняття Конституції США, її джерела та основні риси.
41. Система права США.
42. Причини та основні етапи Великої Французької революції.
43. Утворення імперії Наполеона. Цивільний кодекс Наполеона 1804 р.
44. Судова система сучасної Франції.
45. Характеристика німецької державності періоду Священної Римської імперії німецької нації (XV - поч. XIX ст.).
46. Австрійсько-угорський компроміс 1867 р. і утворення подвійної Австро-угорської імперії.
47. Політичний режим тоталітарної нацистської диктатури в Німеччині.
48. Державний устрій ФРН за Основним законом 1949 року.
49. Возз'єднання Німеччини у 1990 році. Характерні риси та особливості федеративного устрою ФРН.
50. Система права ФРН.

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основи правознавства

Основна література

1. Основи правознавства: Методичний посібник/О. В. Коротюк, М. Г. Коротюк, А. О. Монаєнко. – К.: Видавництво «ОВК», 2024. – 244 с.
2. Основи правознавства: навч. посіб. / уклад.: Світлана Євгенівна Булавина, Юрій Петрович Крисюк, Ольга Михайлівна Юхимюк; за заг. ред. д.ю.н., проф. М. М. Яцишина. – 3-тє вид., зі змінами та доповн. – Луцьк : Вежа-Друк, 2023. – 196 с.
3. Правознавство: навчальний посібник, за заг. ред. С.В. Петкова. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2020. – 360 с.

Додаткова література

1. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галунька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.
2. Адміністративний процес України : підручник / за заг. ред. Д. І. Йосифовича. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 500 с.
3. Парасюк М.В., Парасюк В.М., Грабар Н.М. Цивільне право України (загальна частина) (у схемах та таблицях): навч. посіб. Львів : Растр-7, 2020. 364 с.
4. Господарське право (Загальна частина) : підручник / за ред. В. С. Щербини, В. В. Резнікової. Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. 588 с
5. Трудове право: підручник / за ред. О. М. Ярошенка. Харків, 2022. 376 с.
6. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри./ Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, А.А. Мелешевич. Київ: Ваїте, 2021. – 528 с.
7. Фінансове право : підручник / за ред. О. О. Дмитрик ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Одеса : Юридика, 2022. - 466 с.
8. Фінансове право: підручник / за ред. О. О. Дмитрик ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків: Право, 2024. - 704 с.
9. Тополевський Р. Б. Теорія держави і права: навчальний посібник / Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. - Львів: ЛьвДУВС, 2020. - 268 с.
10. Пендюра М. М. Теорія держави та права. Курс інтерактивних лекцій. – К. : 7БЦ, 2023. 468 с.
11. Трофанчук Г. І. Історія держави і права України: підручник. 4-те вид., перероб. і допов., Київ: Юрінком Інтер, 2024. 608 с.

Теорія держави та права

Основна література

1. Загальна теорія права : підручник / за ред. О. В. Петришина ; [наук.

ред.: Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський] ; Нац. акад. прав. наук України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Вид. 2-ге, виправ. й перероб. – Харків : Право, 2025. – 576 с.

2. Загальна теорія держави і права: підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів / [М.В. Цвік, О.В. Петришин, Л.В. Авраменко та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М.В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О.В. Петришина. Харків : Право, 2009. 584 с.

3. Скакун, О.Ф. Теорія права і держави : підручник / Харк. нац. ун-т внутр. справ. Вид. 3-тє, доп. і перероб. Київ : Правова єдність, 2011. – 524 с.

4. Машков А. Д. Теорія держави і права: підручник. Київ: Алерта, 2024. 452 с.

5. Теорія держави і права: навч. посібник; Фатхутдінова О.В., Куненко І.С., Максимова Л.О., Хлабистова К.В. Видавництво КНТ, 2022. 328 с.

Історія держави та права зарубіжних країн

Основна література

1. Історія держави і права зарубіжних країн: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Бандурки ; [Бандурка О. М., Швець Д. В., Бурдін М. Ю., Головка О. М., та ін. ; вступ. слово О. М. Бандурки]. Харків : Майдан, 2020. 618 с.

2. Дручек О.В., Волуйко О.М., Вовк В.М., Посмітна В.В., Коба М.М. Історія держави і права зарубіжних країн. Київ 2024. 186 с.

3. Марченко О. В. М 30 Історія держави і права зарубіжних країн : підруч. У 2-х т. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2024. Т. 1. 312 с.

4. Історія держави та права зарубіжних країн (схеми і таблиці): навчальний посібник / О. В. Шкуратенко, Н. О. Дорошук, Ю. В. Сокур та ін. – Київ: ТОВ «7БЦ», 2023. – 152 с.

5. Шигаль Д. А. Історія держави і права зарубіжних країн: посіб. для підгот. до іспиту. – Харків : Право, 2023. – 198 с.

VII. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТІВ

Результат відповіді вступника оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів.

Максимально абітурієнт може набрати за правильне виконання всього завдання 100 балів, що відповідає 200 балам за шкалою (від 100 до 200).

При цьому питання 1-2 оцінюються у 20 балів кожне; питання 3 – у 30 балів, а 4-6 – у 10 балів кожне.

У таблиці подано відповідність між тестовими балами та шкалою 100–200 балів.

Тестовий бал	Бал за шкалою
0–5	100
6–10	108–132
11–25	135–158
26–50	160–180
51–74	182–190
75	191
80	193
85	195
90	197
95	199
100	200

191-200 балів абітурієнт отримує, виявивши такі знання та вміння:

- повністю послідовно розкрито зміст поставленого запитання;
- вільне володіння спеціальною термінологією, чітко виражена і аргументована самостійна позиція у певних ситуаціях;
- досконало застосовані одержані знання, уміння та навички з різних дисциплін для правильного вирішення всіх поставлених завдань.

162-190 балів абітурієнт отримує, виявивши такі знання та вміння:

- послідовно розкрито зміст поставленого запитання;
- вільне володіння спеціальною термінологією, можливі деякі неточності, що не призводять до помилкових висновків;
- як правило, правильне застосування одержаних знань, умінь та навичок з різних дисциплін для вирішення більшості поставлених питань.

124-161 бал абітурієнт отримує, виявивши такі знання та вміння:

- зміст питання викладено частково, непослідовно;
- у відповідях є помилки при використанні деяких понять;
- при вирішенні поставленого завдання абітурієнт не розуміє шляхів практичного використання одержаних знань.

100-123 бали абітурієнт отримує, виявивши такі знання та вміння:

- основний зміст завдання не розкрито;
- допущено грубі помилки у відповідях;
- відсутність володіння спеціальною термінологією.

Розглянуто і схвалено на засіданні
кафедри права
протокол № 7 від 24 лютого 2025 року